

ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାର ଗାନ୍ଧୀ “ନୃସିଂହ ଗୁରୁ”

ଅରବିନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ଇଂରେଜମାନେ ଆମ ଦେଶକୁ ବହୁତ ବର୍ଷ ଅଧିକାରରେ ରଖିଥିଲେ । ପନ୍ଦର ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୪୭ ରେ ଆମ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା । ଇଂରେଜମାନେ ବହୁତ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ । ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା ପାଇଁ ଦେଶ ସାରା ଆନ୍ଦୋଳନ ହେଲା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ ନେତା ଥିଲେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ, ଅହିଂସା ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ଥିଲା । ଆମ ସମ୍ବଳପୁରରେ ମଧ୍ୟ ଯୋରଦାର ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଆମ ଅଂଚଳର ବହୁତ ଲୋକ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନୃସିଂହ ଗୁରୁ ଜଣେ ଅଗ୍ରଣୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ।

ରାଷ୍ଟ୍ରପିତା ବାପୁଜୀ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ୧୯୨୧ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଡାକି ଦେଲେ “ଇଂରେଜ ସରକାର ସରକାର ସରକାର । ଏମାନେ ଶାସନ ବଦଳରେ ଆମକୁ ଶୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ଆମେ ଏମାନଙ୍କୁ ଭାରତ ଭୂମିରୁ ହଟାଇ ଦେବା । ଏମାନଙ୍କ ସହ ଆଉ ସହଯୋଗ କରିବା ନାହିଁ । ଇଂରେଜଙ୍କ ସ୍କୁଲ, କଲେଜରେ ଆମ ଛାତ୍ରମାନେ ପଢ଼ିବେ ନାହିଁ । ଇଂରେଜଙ୍କ ଅର୍ଥସ କଚେରୀକୁ ଆମ ଓକିଲମାନେ ଯିବେ ନାହିଁ । ଆମେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା, ପଛେ ନିଜର ଉନ୍ନତିର ଚିନ୍ତା” । ଭାରତର ଚରିତ୍ରାତେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଡାକରା ଶୁଭିଗଲା । ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ବ୍ୟାପିଗଲା । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଜାଗରଣ ଖେଳିଗଲା । ନାନା ଜାଗାରେ ସଭା ସମିତି ହେଲା । ଇଂରେଜ ମାନଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଶୋଷଣର କାହାଣୀ ନେତାମାନେ ଲୋକଙ୍କୁ ଶୁଣେଇଲେ ।

ସମ୍ବଳପୁରରେ ମଧ୍ୟ ଯୋରଦାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭହେଲା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ ସମ୍ବଳପୁର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲର (ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବେହେରା ଜିଲ୍ଲାସ୍କୁଲ) ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର ନୃସିଂହ ଗୁରୁ । ନୃସିଂହ ଗୁରୁ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସାଙ୍ଗମାନେ ମିଶି ବୁଢ଼ାରଜା ପାହାଡ଼ ତଳେ ସଭାକଲେ । ୧୯୨୧ ଜାନୁଆରୀ ୩ ତାରିଖରୁ ପିଲାମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲେନାହିଁ । ପ୍ରାୟ ୪୦ ଜଣ ଛାତ୍ର ସହର ସାରା ବୁଲି ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ବାଉଁଶ ପୁଚାଉକଲେ । ସେତେବେଳେ ଏହି ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧ ଦେଶରେ ଚନ୍ଦ୍ରକ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବଳପୁର ଏ ଘଟଣାର ଭୂମି ଭୂମି ପ୍ରସଂସା କରି ସମ୍ବଳ ପୁଚାଣ କରିଥିଲେ । ଏକଥା ଖବର ଜାଗଜରେ ବାହାରିଲା । ସମ୍ବଳପୁରର ସ୍କୁଲଛାତ୍ରମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗନେବାରେ ସାରା ଭାରତରେ ଅଗ୍ରଣୀ ହେଲେ । ନୃସିଂହ ଗୁରୁଙ୍କ ସହିତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମିଶ୍ର,

ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ବେନିମାଧବ ସୁପକାର, ଗୌରୀଶଙ୍କର ସାହାଣୀ, ମହମ୍ମଦ ହୁସେନ, ଅବଦୁଲ ମଜିଦ ଆଦି ଅନେକ ଯୁବକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ନୃସିଂହ ଗୁରୁ ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲରୁ ତତ୍ତାଖାଇଲେ । ସେ ପଞ୍ଚିତ ନୀଳକଂଠ ଦାସ ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବେହେରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖୋଲାଯାଇଥିବା ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ । ପାଠ ସହିତ ଧନ୍ୟାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଲେ, ଜାତୀୟତା ମନ୍ତ୍ରରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହେଲେ ।

୧୮ ବର୍ଷର ଯୁବକ ନୃସିଂହ ଗୁରୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ହେଲେ । ସେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଗୁରୁପାଲି ଗାଁରେ ୧୯୦୨ ଫାଲ୍‌ଗୁନ ପୂର୍ଣ୍ଣମୀରେ, ଗାଁ ଚି ସମ୍ବଳପୁର ସହର ନିକଟର ଶାସନ ଗାଁ ପାଖରେ । ପିତା ଗଣେଶ ରାମ ଗୁରୁ ଓ ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ । ନରସିଂହ ନାଥର ନୃସିଂହ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବାରୁ ନାଁ ହେଲା ନୃସିଂହ । ତାଙ୍କର ପିତାମାତା ସରଳ ଓ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ଥିଲେ । ପିତା ଥିଲେ ନୈଷିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ସାନ ବେଳରୁ ଗୁରୁଜୀ ଶାନ୍ତ ଶିଷ୍ଟ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଥିଲେ । ଗାଁ ବାଟଶାଳୀରେ ପାଠ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଗାଁରେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନ ଥିବାରୁ ଶାସନକୁ ପ୍ରତିଦିନ ୨ କିଲୋମିଟର ବାଟ ଚାଲି ଛୋଟବାଳକଟି ପାଠପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯାଉଥିଲେ । ଦୁଇ ଓଲି ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ା ହେଉଥିବାରୁ ଯିବାଆସିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେଲା । ଏଣୁ ମାମୁଁ ଘର ଗାଁ ସରଣରେ ଉଚ୍ଚପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଜା ଜଗଦୀଶ ହୋତା ହେତ୍ ପଞ୍ଚିତ ଥିଲେ । ସେ ଠାରୁ ଆସି ସମ୍ବଳପୁର ପଟ୍ଟନାୟକ ପତ୍ରା ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ (ଏବର ଟାଉନ ହାଇସ୍କୁଲ) ରେ ପଢ଼ିଲେ । ସେ ତୃତୀୟ, ପଞ୍ଚମ ଏବଂ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ମେଧାବୀ ବୃତ୍ତି ପାଇଥିଲେ । ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲରେ ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିଲେ ଓ ଛାତ୍ରାବାସରେ ରହୁଥିଲେ । ଅଭାବ ଥିବାରୁ ଶିକ୍ଷକ ମାନେ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଭାଗ୍ୟକୁ ଅତି ଉତ୍ତମ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେ ଗଢ଼ା ହୋଇଥିଲେ ।

ପାଠସାରି ସେ ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ରୂପେ ମାତିଗଲେ । ସେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ନିଜକୁ ଗଢ଼ିଲେ । ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ଲଇକେରା ଅଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ବାଉଁଶ ପୁଚାଉ କଲେ । ୧୯୨୨ ରୁ ରତନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଲେ । ରତନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ସୁତାକାଟିବା, ଲୁଗାବୁଣା, ନିଶାନିବାରଣ, ଛୁଆଁ-ଅଛୁଆଁ ଭେଦଭାବ ଦୂର କରିବା ଆଦି । ମରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଅଣଓସାରିଆ ଖଦଡ଼ ଧୋତି ଓ ଚଦର, ଗୋଟିଏ ମୁଣା ଦରକାର ବେଳେ ତଳେଇ ଛତା ବ୍ୟବହାର

କରୁଥିଲେ । ଯୋତା - ଚପଳ ବ୍ୟବହାର କରୁ ନଥିଲେ । ତିନି ବଦଳରେ
ଗୁଡ଼ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଉତ୍ତମ କୃଷକ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ।

୧୯୨୪ ରେ ସମ୍ବଲପୁର ପୌରପରିଷଦ (ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି)
ରେ କାମ କରୁଥିଲେ । ନଗରପାଳ (ଚେୟାରମେନ୍) ଥିଲେ
ଅକ୍ଷୟତାରକା ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବେହେରା । ୧୯୨୮ ରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପିତା
ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ସମ୍ବଲପୁର ଆସିଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବେହେରାଙ୍କ ଅତିଥି
ହେଲେ । ସେ ଗୁରୁଜୀ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀ ମାନଙ୍କର ରହିବା,
ଖାଇବା, ସଭାର ଆୟୋଜନ ଆଦିର ଦାୟିତ୍ଵରେ ଥିଲେ । ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ
ଅତି ନିକଟରୁ ଦେଖିବାର ଓ ସେବା କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ
କରିଥିଲେ । ବାପୁଜୀଙ୍କର ସରଳ ଜୀବନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଚିନ୍ତାରେ ସେ
ପ୍ରଭାବିତ ହେଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ କଥା କହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ
ନିଜ ବିଚାରରେ ଅଟଳ ରହିବା ଗୁଣରେ ସେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ।

ଏପ୍ରିଲ ୧୯୩୬ ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ନ ଥିଲା ।
ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଡ଼ିଶାର ପଶ୍ଚିମ ଅଂଶ ଥିଲା ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ, ଉତ୍ତରୀ
ଅଂଶ ଥିଲା ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶରେ ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶା ଥିଲା ମାଡ୍ରାସ
ପ୍ରଦେଶରେ । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଗଠନ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଗୁରୁଜୀ ଭାଗ
ନେଇଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତା ଥିଲେ ଉତ୍କଳ ଗୌରବ
ମଧୁସୂଦନ ଦାସ । ଗୁରୁଜୀ ଫୁଲଝର, ଖଡ଼ିଆଳ, ପଦ୍ମପୁର, ଚନ୍ଦ୍ରପୁର
ଅଂଶରେ ବୁଲି ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।

ଆମ ସମାଜର ବଡ଼ ଶତ୍ରୁ ନିଶା । ନିଶା ନିବାରଣ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର
ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । ଗୁରୁଜୀ ତାଙ୍କର ସାଙ୍ଗ ଭାଗୀଥିଲେ
ପଟ୍ଟନାୟକ, ଘନଶ୍ୟାମ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମହାବୀର ସିଂହ ଆଦି ମଦଭାଟି
ଆଗରେ ଧାରଣା ଦେଲେ । ମଦ ବିକ୍ରି କମିଗଲା । ସରକାରଙ୍କର ବହୁତ
ସଚ୍ଚି ହେଲା । ନିଶା ନିବାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ବଲପୁର ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ
ହେଲା । ତାହା ନେହେରୁ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ନିଜ ହାତ ଲେଖା
ପ୍ରଶଂସା ପତ୍ର ପଠେଇଥିଲେ ।

୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।
ସମୁଦ୍ର ପ୍ରକୃତିର ଦାନ । ଲୁଣ ମାରିବା ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଧିକାର । ଇଂରେଜ
ସରକାର ଲୁଣମରା ଉପରେ ଖଜଣା ବସେଇଲେ । ତାର ବିରୋଧରେ
ଗାନ୍ଧିଜୀ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆରମ୍ଭକଲେ । ଏହା ଦାଣ୍ଡିଯାତ୍ରା ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।
ସମ୍ବଲପୁରରେ ସଭାକରି ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ
ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକରା ଦିଆଗଲା । ପଣ୍ଡିତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମିଶ୍ର ଓ ଭାଗୀରଥୀ
ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଗିରଫ କଲା । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦରେ ଗୁରୁଜୀଙ୍କ
ନେତୃତ୍ଵରେ ସହରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହରତାଳ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ଗୁରୁଜୀ
ମଧ୍ୟ ଗିରଫ ହୋଇ ଜେଲଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଥିଲେ । ନୈଷ୍ଠିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ
ସୁଦ୍ଧା ଗୁରୁଜୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼କାମ ହେଉଛି ହରିଜନ ସେବା ।
୧୯୩୨ ମସିହାରେ ସେ ଜେଲରୁ ମୁକୁଳି ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ ଭେଦଭାବ

ଦୂର କରିବା ନିମନ୍ତେ କାମ କଲେ । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ନିଆଁ ପାଣି ବାରଣ
ହେଲା ତଥାପି ସେ ଡରିଲେ ନାହିଁ । ଠକ୍କର ବାପା ସମ୍ବଲପୁର ଆସି ହରିଜନ
କଲ୍ୟାଣ କାମ ଦେଖି ଭାରି ଖୁସି ହେଲେ । ସେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ
କହିଲେ । ୧୯୩୪ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ପୁଣି
ସମ୍ବଲପୁର ଆସିଥିଲେ । ସେ ହରିଜନ ମାନଙ୍କ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ବାହା
ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁରର ମହାନଦୀର ବାଲୁକୋତ୍ତର ଘାଟରେ
ବିରାଟ ସଭା ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ବଲପୁରରେ ମିଳିଥିବା ଚାନ୍ଦାରେ ହରିଜନ
ଛାତ୍ରାବାସ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଗୁରୁଜୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ଠକ୍କର ବାପା ସମର୍ଥନ
କଲେ । ଜନାର୍ଦ୍ଧନ ସୂପକାର ତାଙ୍କର ଫାଟକରେ ଥିବା ଘର ଦେଇଥିଲେ
ହରିଜନ ଛାତ୍ରାବାସ ଖୋଲିଲା । ନୃସିଂହ ଗୁରୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମ ପରିଚାଳକ
ନିଜ ପରିବାର ସହ ହରିଜନ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କ ସହ ସେ ରହୁଥିଲେ । ଏପରିକି
ପିତୃଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିନ ମଧ୍ୟ ହରିଜନ ଅନ୍ତେବାସୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ଖାଇବାକୁ
ଦେଉଥିଲେ । ଅନେକ ହରିଜନ ଛାତ୍ର ପାଠ ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ
ପାଇଲେ, ପରେ ବଡ଼ ପଦ ପଦବୀରେ ରହିଲେ ।

ଭାରତ ଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖ । କଠିନ
ଜନକ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଡାକ ଦେଲେ, “ଇଂରେଜମାନେ ଭାରତ ଛାଡ଼
ଏବଂ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଆହ୍ଵାନ ଦେଲେ ‘କର ବା ମର’ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ
ଭାଗନେଲେ ନୃସିଂହ ଗୁରୁ, ତାଙ୍କର ଭାଇ ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସାଦ ଗୁରୁ, ବୟାନ
ଶତପଥୀ, ରାମରକ୍ଷା ଶୁକ୍ଳ ଆଦି ଅନେକ କର୍ମୀ । ଗୁରୁଜୀ ଓ ବୟାନ
ନାମରେ ପୋଲିସ ମିଛ ମୋକଦ୍ଦମା କଲେ । ସେମାନେ ବନ୍ଦୀ ହେଲେ
ଗୁରୁଜୀଙ୍କ ୬ ବର୍ଷର ଝିଅ ଦିନେଶ୍ଵରୀକୁ ସେତେବେଳେ ଭାଷଣ କର
ହେଉଥାଏ । ସେ ବିଚଳିତ ନ ହୋଇ ଜେଲକୁ ଗଲେ । ତିନି ଦିନ ପରେ
ଝିଅ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଆଖୁବୁଜିଦେଲା । ମୋକଦ୍ଦମା ମିଛବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ
ହେଲା । ତଥାପି ସେ ଅଟଳ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହିଲେ । ୧୯୪୪ ମସିହାରେ
ଛାଡ଼ ପାଇଲେ ।

ରାଜନୀତି ଓ ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ବାହାରେ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ
ଗୁରୁଜୀ ଜଣେ ଉତ୍ତମ ସାମ୍ବାଦିକ ଥିଲେ । ଖବର କାଗଜ କରିଆଣେ
ଲୋକଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପଦାରେ ପକାଇ ତାର ପ୍ରତିକାର ଏକ ପ୍ରକାର
ଜନସେବା । ଏଣୁ ଜନସେବା ନିମନ୍ତେ ସେ ସାମ୍ବାଦିକ ହୋଇଥିଲେ ।
ପିଲାଦିନରୁ ସେ ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ
ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରେ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲିଖନ ଏବଂ ଡକ୍ଟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଭାଗ ନେଇ
ପୁରସ୍କାର ପାଉଥିଲେ । ସେ ‘ସେବା’ ଓ ‘ସମାଜ’ ଖବର କାଗଜର
ସମ୍ପାଦକ ଲେଖୁ ପଠାଉଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁରରେ ଚାଲିଥିବା ସ୍ଵାଧୀନତା
ଆନ୍ଦୋଳନର ଖବର ସମ୍ପାଦକପତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ
ପଠାଉଥିଲେ । ଦୈନିକ ‘ସମାଜ’ ସମ୍ପାଦକପତ୍ର ସେ ସମ୍ବଲପୁର ପ୍ରତିନିଧି
ଥିଲେ । ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଘର ଘର ବୁଲି ସମାଜ ବାଣ୍ଟୁଥିଲେ ବୁଦ୍ଧ
ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତାଙ୍କର ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଲୋକଙ୍କୁ ସଚେତନ
କରିବା । ଦୀର୍ଘ ୫୧ ବର୍ଷ ଧରି ସାମ୍ବାଦିକତାଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ନାହିଁ ନଥିବ
ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ସଭାରେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ, ବିଶ୍ଵ

ବ୍ୟକ୍ତି, ଲୋକ ପ୍ରତି ନିଧି ଓ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଜନସାଧାରଣ
ଯୋଗଦେଉଥିଲେ । ସଭାରେ ତାଙ୍କ ଭୂର ଭୂର ପ୍ରଶଂସା
କରାଯାଉଥିଲା ।

ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତା ଗୁରୁଜୀଙ୍କ ମହାନ ଗୁଣ ଥିଲା । କାଟି ପିନ୍ଧ
କୃତ୍ରିମ ନୀତିରେ ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ । ଗୁରୁଜୀଙ୍କ ଶରୀରର ଗଠନ,
ଖଦଡ଼ ପୋଷାକ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ସହନଶୀଳତା ଏବଂ ଧୀର କଥା ଯୋଗୁଁ ସେ
ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଗାନ୍ଧୀଭାବରେ ପରିଚିତ ଥିଲେ ।

୮୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସାରଙ୍ଗତଳୁ ଶଶୁର ଘରକୁ ଏକ
ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟାରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ୧୯୮୪ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ
୨ ତାରିଖରେ ଛାଡ଼ିରେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କଲେ । ଝିଅ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ
ରଖି ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ମରଶରୀରକୁ ତାଙ୍କର ମୁଦ୍ରିପତା
ଦାସଭବନକୁ ଅଣାଗଲା । ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଜନତା ହଜାର ହଜାର
ସଂଖ୍ୟାରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ଶେଷ ଦର୍ଶନ କଲେ । ତାଙ୍କର ଶବ

ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଯୋଗଦେଇ ତାଙ୍କ
ବିୟୋଗରେ ଆଖୁରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଇଥିଲେ ।

ସେ ଜୀବନର ଶେଷକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୈଶସି ପଦପଦବୀରେ
ନଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ଶେଷ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଏତେ ଲୋକ ଯାଇଥିଲେ
ଯେ, ସେଥିରୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଜନତାର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ ସହଜରେ ଅନୁମାନ
କରାଯାଇପାରେ ।

ଦେଶ ପ୍ରାଣ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବେହେରା ଗୁରୁଜୀଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ
“ଗୁଟାରଙ୍ଗେ ଗାନ୍ଧୀ” ଅନ୍ୟମାନେ କହୁଥିଲେ “ସମ୍ବଲପୁରର ଗାନ୍ଧୀ” ମାତ୍ର
ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ସେ ଥିଲେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଗାନ୍ଧୀ ।

ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ ଜିଲ୍ଲାଶିକ୍ଷା
ମଣ୍ଡଳାଧ୍ୟକ୍ଷ, ମୁଦ୍ରିପତା, ସମ୍ବଲପୁର